EVROPSKÝ PARLAMENT

2004 *2009*

Výbor pro občanské svobody, spravedlnost a vnitřní věci

2008/2020(INI)

12. 2. 2009

NÁVRH ZPRÁVY

s doporučením Evropského parlamentu Radě k problému profilování, zejména na základě etnického a rasového původu, v oblasti boje proti terorismu, vymáhání práva, imigrace a celních a hraničních kontrol
(2008/2020(INI))

Výbor pro občanské svobody, spravedlnost a vnitřní věci

Zpravodajka: Sarah Ludford

PR_INI_art114

OBSAH

Strana

NÁVRH DOPORUČENÍ EVROPSKÉHO PARLAMENTU RADĚ 3

NÁVRH DOPORUČENÍ RADĚ (B6–0483/2007),.....12

NÁVRH DOPORUČENÍ EVROPSKÉHO PARLAMENTU RADĚ

k problému profilování, zejména na základě etnického a rasového původu, v oblasti boje proti terorismu, vymáhání práva, imigrace a celních a hraničních kontrol (2008/2020(INI))

Evropský parlament,

– s ohledem na návrh doporučení Sarah Ludfordové za skupinu ALDE Radě k problému profilování, zejména na základě etnického a rasového původu, v oblasti boje proti terorismu, vymáhání práva, imigrace a celních a hraničních kontrol (B6–0483/2007),

– s ohledem na mezinárodní, evropské a vnitrostátní nástroje na ochranu lidských práv, zejména na Mezinárodní pakt o občanských a politických právech (ICCPR), Evropskou úmluvu o ochraně lidských práv a základních svobod (ECHR), Smlouvu o Evropské unii, Smlouvu o založení Evropského společenství (Smlouva o ES), Listinu základních práv Evropské unie (Listina) a ústavy členských států, a s ohledem na práva a záruky, jež mají fyzické osoby v oblasti ochrany soukromí, ochrany údajů, nediskriminace a volného pohybu osob,

– s ohledem na opatření na ochranu údajů, přijatá Radou Evropy; článek 8 ECHR, Úmluvu Rady Evropy 108 o ochraně osob s ohledem na automatické zpracování osobních údajů, doporučení R (87)15 Výboru ministrů Rady Evropy členským státům o používání osobních údajů v policejní oblasti[1], R(97)18 týkající se ochrany osobních údajů shromážděných a zpracovaných pro statistické účely[2] a R(2001)10 o evropském kodexu policejní etiky[3],

– s ohledem na ustanovení EU o ochraně údajů: článek 7 a 8 Listiny, směrnici Evropského parlamentu a Rady 95/46/ES ze dne 24. října 1995 o ochraně fyzických osob v souvislosti se zpracováním osobních údajů a o volném pohybu těchto údajů[4] a rámcové rozhodnutí Rady 2008/977/SVV ze dne 27. listopadu 2008 o ochraně osobních údajů zpracovávaných v rámci policejní a soudní spolupráce v trestních věcech[5],

– s ohledem na opatření proti diskriminaci: Mezinárodní úmluvu o odstranění všech forem rasové diskriminace, článek 14 a protokol 12 ECHR, článek 13 Smlouvy o ES a směrnici Rady 2000/43/ES ze dne 29. června 2000, kterou se zavádí zásada rovného zacházení s osobami bez ohledu na jejich rasu nebo etnický původ,

– s ohledem na nástroje EU v oblasti bezpečnosti a boje proti terorismu, včetně policejní a soudní spolupráce a výměny informací a zpravodajských údajů, jako je rozhodnutí Rady 2005/671/SVV ze dne 20. září 2005 o výměně informací a spolupráci v oblasti

[1] Přijaté Výborem ministrů dne 17. září 1987 na 410. zasedání náměstků ministrů.
[2] Přijaté Výborem ministrů dne 30. září 1997 na 602. zasedání náměstků ministrů.
[3] Přijaté Výborem ministrů dne 19. září 2001 na 765. zasedání náměstků ministrů.
[4] Úř. věst. L 281, 23.11.1995, s. 31.
[5] Úř. věst. L 350, 30.12.2008, s. 60.

teroristických trestných činů[1], rámcové rozhodnutí Rady 2006/960/SVV ze dne 18. prosince 2006 o zjednodušení výměny operativních a jiných informací mezi donucovacími orgány členských států Evropské unie[2], rozhodnutí Rady 2008/615/SVV ze dne 23. června 2008 o posílení přeshraniční spolupráce, zejména v boji proti terorismu a přeshraniční trestné činnosti[3] a rozhodnutí o jeho provádění 2008/616/SVV ze dne 23. června 2008[4],

– s ohledem na stávající a plánované databáze EU, jako je Schengenský informační systém, Eurodac a Vízový informační systém, a na opatření pro shromažďování biometrických údajů, např. za účelem povolení k pobytu nebo vystavení cestovního pasu, která rovněž umožňují vytváření databází,

– s ohledem na návrh na vytvoření „elektronických hranic“ uvedený ve sdělení Komise s názvem „Příprava dalších kroků v oblasti správy hranic v Evropské unii“, v němž se navrhuje integrovaná správa hranic, jež předpokládá vytvoření automatizovaných hraničních kontrol včetně programu registrovaných cestujících a systému vstupu/výstupu[5],

– s ohledem na Dohodu mezi Evropskou unií a Spojenými státy americkými o zpracovávání údajů jmenné evidence cestujících (PNR) leteckými dopravci a o jejich předávání ministerstvu vnitřní bezpečnosti Spojených států amerických (DHS) (Dohoda PNR 2007)[6], na rámcové rozhodnutí Rady o používání jmenné evidence cestujících pro účely vynucování práva[7], na stanoviska Agentury Evropské unie pro základní práva (Agentura pro základní práva), evropského inspektora ochrany údajů, pracovní skupiny zřízené podle článku 29 a pracovní skupiny pro policii a spravedlnost k tomuto návrhu,

– s ohledem na příslušnou judikaturu jednotlivých členských států, např. rozhodnutí německého ústavního soudu o *polizeiliche präventive Rasterfahndung*[8], rozsudek Sněmovny lordů o českých Romech[9], judikaturu Evropského soudu pro lidská práva (ESLP), zejména *Timišev v. Rusko*[10], *Načova a další v. Bulharsko*[11], *D.H. a další versus Česká republika*[12], *S. a Marper v. Spojené království*[13], *a* na rozsudky Soudního dvora Evropských společenství, zejména *Huber v. Německo*[14],

– s ohledem na zprávu zvláštního zpravodaje OSN Martina Scheinina o otázce podpory

[1] Úř. věst. L 253, 29.9.2005, s. 22.
[2] Úř. věst. L 386, 29.12.2006, s. 89.
[3] Úř. věst. L 210, 6.8.2008, s. 1.
[4] Úř. věst. L 210, 6.8.2008, s. 12.
[5] KOM(2008)0069.
[6] Úř. věst. L 204, 4.8.2007, s. 18.
[7] KOM(2007)0654.
[8] Rozhodnutí německého ústavního soudu, BVerfG, 1 BvR 518/02 ze dne 4.4.2006, odstavec č. (1-184).
[9] Sněmovna lordů, 9. prosince 2004, R. v Imigrační úřad na pražském letišti a další (obžalovaní) ex parte Evropské středisko pro práva Romů a další (žalující) [2004], UKHL 55, odstavec 101.
[10] *Timišev v. Rusko*, 13. prosince 2005, č. 55762/00 a 55974/00, ESLP 2005-XII.
[11] *Načova a další v. Bulharsko* [GC], 26. února 2004, č. 43577/98 a 43579/98, ESLP 2005-VII.
[12] *D.H. a další v. Česká republika*, 13. listopadu 2007, č. 57325/00.
[13] *S. a Marper v. Spojené království*, 4. prosince 2008, č. 30562/04 a 30566/04.
[14] Věc C-524/06, [2008] ECR I-0000.

a ochrany lidských práv a základních svobod v boji proti terorismu[1], na zprávu komisaře Rady Evropy pro lidská práva Thomase Hammarberga s názvem „Chránit právo na soukromí v boji proti terorismu“[2], na Všeobecná politická doporučení č. 8 o boji proti rasismu při boji proti terorismu[3] a č. 11 o boji proti rasismu a rasové diskriminaci při kontrolách[4], která vydala Evropská komise proti rasismu a intoleranci Rady Evropy, a na zprávu sítě nezávislých odborníků Evropské unie na základní práva o „Profilování na základě etnického původu“[5],

– s ohledem na čl. 114 odst. 3 a článek 94 jednacího řádu,

– s ohledem na zprávu Výboru pro občanské svobody, spravedlnost a vnitřní věci a na stanovisko Výboru pro zahraniční věci (A6–0000/2008),

Profilování a automatizované vyhledávání údajů

A. vzhledem k tomu, že si profilování, které se často provádí prostřednictvím automatizovaného vyhledávání počítačových údajů, zaslouží prozkoumat, protože se sporným způsobem odchyluje od obecných pravidel, jež stanoví, že by rozhodnutí v oblasti vymáhání práva měla být založena na chování jednotlivce; profilování je vyšetřovací postup, při němž se o osobách z různých zdrojů získávají informace, např. o jejich etnickém původu, rasovém původu, státní příslušnosti a náboženském vyznání, jako základu pro identifikaci osob a případné sankce proti těm, kteří mohou být podezřelí z trestné nebo teroristické činnosti, což lze definovat takto:

„systematické spojování souborů fyzických, behaviorálních a psychologických charakteristik se specifickými trestnými činy a jejich použití jako základu pro rozhodování v oblasti vymáhání práva“[6]

nebo, pokud jde o vyjasnění vztahu mezi automatizovaným vyhledáváním údajů a profilováním:

„postup, při němž je soubor charakteristik specifické skupiny osob odvozen z předchozí zkušenosti a poté se v databázi vyhledají údaje s cílem určit jednotlivce, kteří se co nejvíce blíží tomuto souboru charakteristik“[7]*;*

B. vzhledem k tomu, že profilování, které je specificky založeno na rasových nebo etnických kritériích, což vzbuzuje značné obavy, pokud jde o střet s normami nediskriminace, lze definovat takto:

---

[1] Dokument OSN A/HRC/4/26, 29. ledna 2007.
[2] Tématická zpráva CommDH (2008)3, Štrasburk, 17. listopadu 2008.
[3] CRI (2004) 26, přijato dne 17. března 2004.
[4] CRI (2007) 39, přijato dne 29. června 2007.
[5] CFR-CDF, Stanovisko 4.2006, k dispozici na http://ec.europa.eu/justice_home/cfr_cdf/doc/avis/2006_4_en.pdf.
[6] Stanovisko Agentury Evropské unie pro základní práva k návrhu rámcového rozhodnutí Rady o používání jmenné evidence cestujících pro účely vymáhání práva, odstavec 35.
[7] Zpráva Sněmovny lordů: Clarke R, Profilování: Skrytý úkol pro úpravu kontroly údajů, 1993, odst. 33, pozn. pod čarou 41.

„postup, při němž jsou systematicky používány informace o „rasovém“ nebo etnickém původu, náboženském vyznání nebo zemi původu buď jako jediný faktor, nebo jako jeden z faktorů při přijímání rozhodnutí v oblasti vymáhání práva, a to nezávisle na tom, zda jsou dotčení jednotlivci vyhledáváni automatizovanými postupy, či nikoli[1]*.“*

nebo

„policejní využití informací o rase, barvě pleti, jazyku, náboženském vyznání, státní příslušnosti nebo zemi původu či etnickém původu v rámci činností zaměřených na kontrolu, dohled nebo vyšetřování, a to bez objektivního a přiměřeného důvodu“[2]*;*

C. vzhledem k tomu, že profilování, ať už jde o automatizované vyhledávání údajů nebo postupy policie a jiných úřadů, se stále více využívá jako nástroj pro vymáhání práva a při hraničních kontrolách, nevěnuje se dostatečná pozornost hodnocení jeho efektivity a vytváření a uplatňování právních záruk pro zajištění dodržování práva na soukromí a pro zamezení diskriminaci;

D. vzhledem k tomu, že profilování může být:

i) *popisné,* pokud je založeno na svědectví nebo jiných informacích o pachatelích nebo charakteristikách trestných činů, které byly spáchány, což vede k zadržení konkrétních podezřelých nebo k zjištění probíhající trestné činnost, k níž dochází podle stejného vzoru; nebo

ii) *preventivní,* kdy lze provádět srovnání mezi pozorovatelnými proměnnými z minulých událostí a současnými údaji a zpravodajskými informacemi, s cílem vyvodit závěry, které by mohly vést k identifikaci osob, jež by se mohly v budoucnu dopustit zločinu, nebo jež spáchaly zločin, který dosud nebyl odhalen[3];

Právní závazky

E. vzhledem k tomu, že při vymáhání práva je nutno vždy dodržovat základní práva, včetně práva na soukromí a rodinný život, ochranu osobních údajů a nediskriminaci; domnívá se, že i když je v boji proti terorismu a závažné trestné činnosti nezbytná úzká mezinárodní spolupráce, musí být tato spolupráce v souladu s mezinárodním právem i s evropskými normami a hodnotami v oblasti rovného zacházení a řádné právní ochrany, v neposlední řadě proto, aby EU nepozbyla své důvěryhodnosti jakožto instituce prosazující mezinárodní lidská práva;

F. vzhledem k tomu, že jak popisné, tak preventivní profilování mohou být zákonnými nástroji vyšetřování, pokud jsou založeny na konkrétních, spolehlivých a včasných

[1] De Schutter, Oliver a Ringelheim, Julie (2008), „Etnické profilování: stále důležitější úkol pro evropská lidská práva“ *Modern Law Review*, 71(3):358-384.

[2] Evropská komise proti rasismu a intoleranci (ECRI): Všeobecné politické doporučení č. 11, zmíněno výše, odst. 1.

[3] Zpráva zvláštního zpravodaje OSN o podpoře a ochraně lidských práv a základních svobod v boji proti terorismu, odstavec 33.

informacích, které odrážejí „faktory, u nichž je statisticky dokázáno, že je lze spojovat s určitou trestnou činností“[1], a tehdy, když kroky podniknuté na základě tohoto profilování splňují právní kritéria potřebnosti a proporcionality;

G. vzhledem k pokynu v Evropském kodexu policejní etiky, totiž že „*policejní vyšetřování by mělo být založeno alespoň na odůvodněném podezření ze spáchání skutečného nebo možného přestupku nebo trestného činu*“, a vzhledem k tomu, že je řečeno, že se pravděpodobnost porušování lidských práv[2], které ohrožuje jednotlivce i celou společnost zvyšuje, pokud toto odůvodněné podezření neexistuje a pokud je profilování založeno na stereotypech nebo předsudcích;

H. vzhledem k tomu, že „preventivní profilování“, které využívá širokého profilování vycházejícího z křížových odkazů mezi databázemi a odráží neověřené zobecňování nebo vzory chování, u nichž se usuzuje, že by mohly naznačovat, že v budoucnu dojde ke spáchání trestného činu nebo že se jedná o dosud neodhalený trestný čin nebo teroristický akt, vzbuzuje značné obavy, pokud jde o ochranu soukromí, a může být v rozporu s právem na respektování soukromého života podle článku 8 ECHR a článku 7 Listiny[3];

I. vzhledem k tomu, že z judikatury ESLP jasně vyplývá, že odchylky podle čl. 8 odst. 2 ECHR se mohou uplatňovat pouze tehdy, pokud jsou v souladu s právem a jsou v demokratické společnosti nezbytné[4], jak potvrzuje výše zmíněný nedávný rozsudek v případu *S. a Marper v. Spojené království*, který za porušení článku 8 ECHR považuje „*plošné a nevybíravé (...) uchovávání otisků prstů, buněčných vzorků a profilů DNA v případě osob podezřelých, nikoli však obviněných z trestných činů“;*

J. vzhledem k tomu, že poznatky ESPL vyplývající z výše zmíněného případu *S. a Marper v. Spojené království* o riziku stigmatizace na základě skutečnosti, že s osobami, které nejsou usvědčeny z žádného trestného činu, se v databázi DNA Spojeného království zachází stejně jako s osobami, které trestný čin spáchaly, musí vést k otázkám o zákonnosti profilování založeného na zpracování osobních údajů osob, které soud neshledal vinnými[5];

K. vzhledem k tomu, že program *Rasterfahndung*, v rámci něhož německé policejní úřady shromáždily osobní údaje z veřejných i soukromých databází o mužích ve věku 18 až 40 let, kteří jsou nebo byli studenty a jsou pravděpodobně muslimského vyznání, s cílem (neúspěšně) identifikovat osoby podezřelé z terorismu, zhodnotil německý ústavní soud ve výše uvedeném rozhodnutí jako protiústavní, z čehož vyplývá, že automatizované vyhledávání údajů je nezákonný zásah do osobních údajů a proti soukromí a nelze jej odůvodnit jako reakci na situaci obecného ohrožení, která v souvislosti s teroristickými útoky z 11. září 2001 existuje stále; musí se prokázat „konkrétní nebezpečí“, např.

---

[1] Viz tamtéž.

[2] Tamtéž. odstavec 33. Viz také zprávu o „Profilování na základě etnického původu “ sítě nezávislých odborníků EU na základní práva, viz výše s. 9–13.

[3] Stanovisko Agentury Evropské unie pro základní práva k návrhu rámcového rozhodnutí Rady o používání jmenné evidence cestujících pro účely vymáhání práva, odstavec 4.

[4] Stručný přehled tohoto případu viz E. Brouwer, K Evropském systému PNR?, Studie tematického oddělení C Občanská práva a ústavní záležitosti Evropského parlamentu, dokument PE 410.649, leden 2009, odst. 5, s. 16–17.

[5] Rozsudek ESLP v případě S. a Marper v. Spojené království, zmíněno výše, odstavec 125.

příprava teroristických útoků nebo jejich spáchání;

Efektivita

L. vzhledem k tomu, že se v různých amerických studiích objevily pochybnosti o užitečnosti automatizovaného vyhledávání údajů a profilování, např.:

(i) Studie institutu Cato uvádí:

„i když je vyhledávání údajů v mnoha ohledech užitečné, není vhodné pro odhalování teroristů. Bylo by nešťastné, pokud by se vyhledávání údajů pro účely odhalování teroristů stalo v rámci národní bezpečnosti, vymáhání práva a technologických postupů běžnou záležitostí, protože takovéto vyhledávání údajů by bylo mařením dolarů daňových poplatníků, zbytečným narušováním soukromí a občanských svobod a namířilo by špatným směrem cenný čas a energii mužů a žen v národních bezpečnostních službách“1;

(ii) Studie Rady pro státní výzkum USA o vyhledávání údajů a behaviorálních technologiích vypracovaná pro ministerstvo vnitřní bezpečnosti USA dospěla k závěru, že:

„automatizovaná identifikace teroristů prostřednictvím vyhledávání údajů ... není proveditelná jako cíl ani žádoucí jako účel technologického rozvoje“;[2]

M. vzhledem k tomu, že je efektivita vyhledávání údajů oslabována problémem „jehly v kupce sena“, tj. problémem analystů, kteří musejí filtrovat velké množství dostupných údajů; že je počet „digitálních stop“ bezúhonných občanů větší než těch, které po sobě zanechají zločinci a teroristé, kteří vyvíjejí značné úsilí, aby skryli svou identitu; a vzhledem k tomu, že existuje výrazná míra „falešně pozitivních“ výsledků, což vede nejen k tomu, že jsou podezříváni naprosto nevinní lidé a je případně narušeno jejich soukromí, ale i k tomu, že skuteční podezřelí stále nejsou identifikováni;

N. vzhledem k tomu, že opačným problémem je možné nedopadnutí pachatele, který neodpovídá profilu, přičemž lze uvést příklad vůdce bombových útoků na Londýn, k nimž došlo 7. července 2005, který „vzbudil pozornost tajných služeb jako spojenec jiných mužů, jež byli podezřelí ze zapojení do přípravy bombových útoků, ale ... nebyl stíhán, protože dostatečně neodpovídal charakteristikám profilu z období před červencem 2005 pro osoby podezřelé z terorismu“[3];

O. vzhledem k tomu, že by profilování, které narušuje dobré vztahy ve společnosti a odrazuje některé společenské skupiny od spolupráce s orgány činnými v trestním řízení, bylo kontraproduktivní v tom smyslu, že by zabraňovalo shromažďování zpravodajských

[1] Policejní analýza č. 584 Institutu Cato, 11. prosince 2006, *„Účinný boj proti terorismu a omezená úloha predikativního vyhledávání“,* Jeff Jonas a Jim Harper.
[2] „Ochrana soukromí v boji proti terorismu: rámec pro hodnocení programu. Shrnutí je zdarma dostupné na http://www.nap.edu/catalog/12452.html, strana 4.
[3] „Detektivové v honbě za radikály napsali nové hlášení “, *The Times* , 28. prosince 2005.

informací a účinnému boji proti zločinu a terorismu[1];

P. vzhledem k tomu, že účinný sběr informací o specifických podezřelých a sledování specifických stop je nejlepším postupem k odhalení a předcházení terorismu a že jako doplněk k tomu mohou být náhodné kontroly a ověřování, které se dotýkají každého stejnou měrou a teroristé se jim nemohou vyhnout, účinnější než profilování v rámci předcházení terorismu[2];

Profilování na základě etnického původu

Q. vzhledem k tomu, že používání etnického původu, země původu nebo náboženského vyznání jako faktorů při vyšetřování v rámci vymáhání práva není vyloučeno, pokud odpovídá normám nediskriminace, včetně článku 14 ECHR, ale musí projít kontrolou ověřující účinnost, potřebnost a proporcionalitu, má-li být rozdílnost zacházení v souladu se zákonem, nikoliv diskriminací;

R. vzhledem k tomu, že profilování založené na předpokladech vycházejících ze stereotypů může vzbudit u široké veřejnosti pocity nepřátelství a xenofobie vůči osobám určitých etnik, země původu nebo náboženského vyznání[3];

S. vzhledem k tomu, že z judikatury ESPL vyplývá, že pokud je rasa *výlučným* důvodem k podniknutí kroků za účelem vymáhání práva, jedná se o zakázanou diskriminaci[4]; připomíná rovněž, že v praxi není vždy jasné, zda byl etnický nebo rasový původ výlučným nebo rozhodujícím důvodem pro takové kroky a převažující váha těchto faktorů se často jasně ukáže až po provedení analýzy modelů postupů používaných při vymáhání práva;

T. vzhledem k tomu, že neexistuje mezinárodní nebo evropská norma, která by výslovně zakazovala „profilování na základě etnického původu“, mělo by z judikatury ESPL vyplývat, že jak tento závěr, tak ICERD a ECRI jasně ukázaly, že tyto postupy porušují zákaz diskriminace[5];

U. vzhledem k tomu, že akční program, který byl přijat v roce 2000 na Světové konferenci proti rasismu naléhavě vyzývá státy, aby „připravily, zaváděly a prosazovaly účinná opatření za účelem vymýcení profilování na základě rasového původu“[6] vzhledem k tomu, že ECRI ve svém výše zmíněném doporučení č. 8 o boji proti rasismu při boji proti terorismu požadovala, aby vlády zajistily, aby nedocházelo k diskriminaci na základě právních předpisů a úprav nebo jejich uplatňování v oblasti vymáhání práva; a vzhledem k tomu, že se síť nezávislých odborníků EU na základní práva domnívá, že profilování teroristů na základě charakteristik jako je státní příslušnost, věk nebo místo narození

[1] Zpráva zvláštního zpravodaje OSN o otázce podpory a ochrany lidských práv a základních svobod v boji proti terorismu, odstavec 62.
[2] Tamtéž, odstavec 61.
[3] Tamtéž, odstavec 40.
[4] Např. rozsudek ESPL v případě Timišev v. Rusko, zmíněno výše.
[5] Stanovisko Agentury Evropské unie pro základní práva k návrhu rámcového rozhodnutí Rady o používání jmenné evidence cestujících pro účely vymáhání práva, odstavec 39.
[6] Zpráva Světové konference proti rasismu, rasové diskriminaci, xenofobii a s nimi spojené intoleranci (A/CONF.189/12), akční program, odstavec 72.

„představuje vysoké riziko diskriminace“[1];

V. vzhledem k tomu, že je potřeba provést komplexní hodnocení vyšetřovacích postupů a postupů zpracování údajů v rámci EU a členských států, které používají databáze profilovacích technik nebo do nich dodávají údaje, s cílem zajistit úplný soulad s vnitrostátními, evropskými a mezinárodními právními závazky a zabránit neoprávněné diskriminaci nebo dopadům na soukromí;

W. vzhledem k tomu, že u těchto činností by se měly uplatňovat následující pokyny a že je potřeba kombinace všech těchto ochranných opatření, aby se zajistila úplná a účinná ochrana;

1. doporučuje Radě, aby:

   a) veškeré zpracování osobních údajů pro účely vymáhání práva a boje proti terorismu bylo založeno na uveřejněných právních předpisech, jež jsou jasné, specifické a závazné a aby podléhalo důkladné a účinné kontrole prováděné nezávislými orgány pro ochranu údajů;

   b) shromažďování údajů a používání profilovacích technik u osob, které nejsou podezřívány ze specifického trestného činu nebo ohrožení, podléhalo obzvláště přísné kontrole „nutnosti“ a „proporcionality“;

   c) se jasně rozlišovala fakta a zpravodajské údaje a údaje o různých kategoriích subjektů údajů;

   d) byl přístup k materiálům policie a tajných služeb povolován případ od případu, pro specifické účely a aby v členských státech podléhalo soudní kontrole;

   e) existovalo časové omezení pro uchovávání osobních informací;

   f) bylo zakázáno shromažďování údajů o jednotlivcích zakládající se pouze na určitém rasovém nebo etnickém původu, náboženském vyznání, sexuální orientaci nebo typu chování, politických názorech nebo na tom, že jsou členy konkrétních hnutí nebo organizací, které nejsou zakázány zákonem;

   g) bylo využívání počítačů soukromými nebo veřejnými orgány za účelem rozhodování o jednotlivcích, kdy není hodnocení prováděno člověkem, povoleno pouze výjimečně a s poskytnutím dostatečných záruk;

   h) existovaly dostatečné záruky stanovené zákonem, které zaručí řádnou a efektivní soudní a parlamentní kontrolu činnosti policie a tajných služeb, včetně boje proti terorismu;

   i) s ohledem na možné následky pro jednotlivce byla náprava efektivní a dostupná, musí existovat jasné informace o údajích, na něž se uplatňují určité postupy, i právo na přístup a na provedení opravy;

[1] Síť nezávislých odborníků EU na základní práva „Rovnováha mezi svobodou a bezpečností jako odpověď Evropské unie a jejích členských států na hrozbu terorismu“(2003), s. 21.

j) se posoudila oblast působnosti stávajících právních předpisů ES, pokud jde o profilování, a v případě potřeby zvážila reforma práva s cílem zamezit porušování základních práv; Agentura pro základní práva by měla být pověřena vypracováním studie v této oblasti ve spolupráci s evropským inspektorem ochrany údajů;

0

0 0

2. pověřuje svého předsedu, aby předal toto doporučení Radě a pro informaci Komisi a vládám a parlamentům členských států.

19. 12. 2007

NÁVRH DOPORUČENÍ RADĚ (B6–0483/2007),

který v souladu s čl. 114 odst. 1 jednacího řádu

předkládá Sarah Ludford

za skupinu ALDE

Problém profilování, zejména na základě etnického a rasového původu, v oblasti boje proti terorismu, vymáhání práva, imigrace a celních a hraničních kontrol

Evropský parlament,

– s ohledem na mezinárodní, evropské a vnitrostátní nástroje na ochranu lidských práv, jako je Evropská úmluva o lidských právech a Listina základních práv, a s ohledem na práva a záruky, jež mají fyzické osoby v oblasti soukromí, ochrany údajů a nediskriminace, a s ohledem na související judikaturu,

– s ohledem na evropské nástroje v oblasti boje proti terorismu, včetně policejní a soudní spolupráce a výměny operativních a jiných informací mezi členskými státy, jako je rozhodnutí Rady 2005/671/SVV o výměně informací a spolupráci v oblasti teroristických trestných činů, rámcové rozhodnutí Rady 2006/960/SVV o zjednodušení výměny operativních a jiných informací mezi donucovacími orgány členských států Evropské unie, zejména pokud jde o závažné trestné činy, včetně teroristických akcí, a rozhodnutí Rady o posílení přeshraniční spolupráce, zejména v boji proti terorismu a přeshraniční trestné činnosti (začlenění Prümské smlouvy do právního řádu Unie),

– s ohledem na smlouvu o PNR mezi EU a USA a na návrh PNR v EU předložený Komisí (KOM(2007)0654),

– s ohledem na záruky týkající se ochrany údajů, zejména směrnici 95/46/ES o ochraně fyzických osob v souvislosti se zpracováním osobních údajů a navrhované rámcové rozhodnutí Rady o ochraně osobních údajů v rámci policejní a soudní spolupráce v trestních věcech,

– s ohledem na antidiskriminační politiky EU, a zejména na směrnici 2000/43/ES o rovnosti ras a směrnici 2000/78/ES o rovném zacházení v zaměstnání,

– s ohledem na čl. 114 odst. 1 jednacího řádu,

A. uznávaje, že efektivita spolupráce mezi donucovacími orgány při boji proti trestné činnosti a terorismu do značné míry závisí na jejich schopnosti pohotově získávat a vyměňovat si operativní a jiné informace,

B. vzhledem k tomu, že údaje týkající se etnického původu, náboženského vyznání a země

původu patří k citlivým osobním údajům, jež jsou pod přísnou ochranou evropských právních předpisů, a vzhledem k tomu, že se však někdy tyto informace považují za relevantní pro kriminální vyšetřování a prevenci terorismu, přičemž průzkumy nevládních organizací naznačují, že v oblasti vymáhání práva a policejního dohledu roste praxe profilování, jehož terčem jsou především specifické etnické, rasové a náboženské skupiny, stejně jako demonstranti či kočovníci,

C. s vědomím toho, že úsilí vynaložené na získávání informací od komunit, jež je klíčové pro úspěch boje proti trestné činnosti a terorismu, může být vážně narušeno nedostatkem důvěry ve vymáhání práva, a zejména strachem z toho, že povede k diskriminaci,

D. znepokojen tím, že návrh systému PNR v EU, který předložila Evropská komise, jehož součástí je shromažďování osobních údajů o cestujících přijíždějících do EU, by mohl položit základy k profilování mimo jiné na základě rasového či etnického původu, neboť předpokládá „porovnávání údajů PNR o cestujících s kombinací charakteristik a vzorců chování, jež mají sloužit k posouzení rizik“, a konstatuje, že „když cestující odpovídá určité kategorii v rámci posuzování rizik, může být identifikován jako vysoce rizikový cestující“,

E. znepokojen tím, že některé členské státy a Komise oznámily, že plánují shromažďovat a uchovávat údaje o přijíždějících a odjíždějících cestujících, což může rovněž vést k vytváření profilů na základě osobních, a to i citlivých údajů,

F. vzhledem k tomu, že Síť nezávislých odborníků na základní práva doporučuje ve svém stanovisku 4/2006, aby se etnické či rasové profilování za všech okolností považovalo za nezákonné,

G. vzhledem k tomu, že je nezbytné respektovat lidská práva a základní svobody, jako je právo na soukromí a zákaz diskriminace, jak v právních předpisech, tak v politikách v oblasti bezpečnosti a vymáhání práva,

H. vyjadřuje politování nad tím, že se Evropskému parlamentu dosud nedostalo náležité reakce na jeho opakované obavy , pokud jde o se rasové, etnické a behaviorální profilování v souvislosti s ochranou údajů, se spoluprací při vymáhání práva, s výměnou operativních a jiných informací, s leteckou a dopravní bezpečností, s řízením imigrace a správou hranic a s antidiskriminačními opatřeními tak, aby bylo možné dosáhnout dohody o legitimních postupech a odhalit veškeré legislativní mezery,

1. doporučuje Radě, aby:

   a) vymáhání práva vždy náležitě respektovalo ochranu údajů, základní práva a zásadu nediskriminace,

   b) stávající postupy v oblasti vymáhání práva a bezpečnosti, jejichž součástí je rasové, etnické a behaviorální profilování a posuzování rizik, byly podrobeno zkoumání, analyzovaní a vedla se o nich politická diskuse, v níž budou důvody a přínosy těchto postupů porovnávány s jejich negativními dopady,

   c) stávající právní předpisy byly posuzovány co do rozsahu, který poskytují pro

profilování, a dále aby se zvážila reforma práva, jež zabrání, bude-li to nutné, diskriminačním dopadům,

d) se jasně definovalo legitimní a nezákonné použití citlivých osobních údajů v oblasti bezpečnosti a podpořila se rozsáhlejší spolupráce mezi příslušnými bezpečnostními službami tak, aby chápaly profilování a zabývaly se jím a aby jejich úsilí zahrnovalo práci s příslušnými komunitami;

2. pověřuje svého předsedu, aby předal toto doporučení Radě a pro informaci Komisi a vládám a parlamentům členských států.